

Mali postopač.

Slika izpod Karpatov. Spisala Josipina Füllerowna.

»Bo je bilo na zapadu spodaj žoltobledo, zgoraj pa rožnato, a na njega tleh so se črneli vrhovi temnih smrek.

Ta svetloba vendar, prelivajoč se na zlato in na rjasto, ni napovedovala lepega vremena. Hipoma se rožnata barva začne prelivati v zlato, kakor da gori na obzorju.

Namerim svoje korake proti šoli.

Z mosta je bil odprt mičen razgled na livado in na poley nje tekočo reko. Nekoliko dalje stran je bilo moči videti skale in gore — bil je to kamenolom. Sadniki in vrtovi ob vasi, obkoljeni z nasipi iz kamjenja, so izgledali slično nekakšnim trdnjavam.

Stopim v šolo. Ravnokar se vrši zapisovanje otrok. Za mizo sedita ruski župnik in šolski ravnatelj v črni suknji. Solska soba je napolnjena z otroki, z njih očeti in materami.

Sedem poleg gospoda župnika. Ravnokar so rešetovali zadevo, ali vzamejo v šolo sirotka Trofima ali ne.

»Ali ga naj zapišem ali ne?“ vpraša ravnatelj kmete, »takšnega oguljenja šola ne more sprejeti.«

»A kdo ga bo pošiljal?“ odvrnejo svetniki.

»Nu, ali je vendarle škoda otroka, ker šteje že sedem let.«

»Ha, ko pa vendar ne bo iz njega nikdar ničesar. To je postopač, ki se potepa od hiše do hiše; pravi, da hoče požigati. A pri tem siromak še nima ni srajce niti črevljev in kadar dobi kje kako obleko, pa jo vrže v reko.«

Nekje v kotu se je oglasil drugi glas, pomilujoč otroka: »Takšen siromak je, nihče ne ve, kako je prebil zimo. Bil je takšen mraz, a on bos; spal je večkrat v pasjaku. Otroci ga sujejo; razrezali so mu usta z nožem, razbili mu glavo ...«

»Čemu ga kdo ne vzame k sebi?“

»Ker pa noče siromak ostati pri nikomer.«

»Nemara ga pretepavajo!“

»To je gotovo, ker noče delati.«

»Njega ne vzame nihče, naj se poteplje.«

»Naj se poteplje!“ so pritrdili drugi, in pri tem je ostalo.

Dogodba tega malega postopača me je močno ganila in vprašajoč po bližjih podrobnostih, sem pozvedela, da je ta fant sirotek. Mati njegova, ležeča v vročinski bolezni, je nakrat vstala, oblekla kožuh in škornje ter nekje izginila.

Iskali so jo, toda brez uspeha.

Spomladi so ribiči, ki so vrgli mrežo za ribe v vodo, izvlekli ven Trofimovo mater.

Ostal je sirotek ter se klatil od hiše do hiše. Tepli so ga in ga zasramovali ...

Nekoč se je prikazal Trofim pred okni mojega razreda. Ukažem ga poklicati. Predstavljal sem si ga kot človeka z razbojniškim licem; narod ga je predstavljal kot požigalca, toda doživela sem prijetno razočaranje.

Ko sem ga zagledala od blizu, sem začutila pomilovanje do otroka. Eno pest si je tiščal na usta, drugo pa na oči. Otroci so se mu smejali in mu klicali: „Bedasti Trofim!“

Pokaram jih zaradi tega.

Ogledala sem otroka: izraz lica je bil dobrotljiv; iz lepih oči mu je gledalo vse dobro, fant je bil dobro razvit.

Vprašam ga, čemu je tako umazan? Odgovori mi, da nima nikogar, ki bi mu opral srajco. Povem mu par toplih besed ter ga posadim v klop. Nato izpregovorim tudi otrokom na srce. Prijazne besede so vplivale na njih duše slično solnčnim žarkom na rastline. Otroci so me razumeli: ta mu je podal tablico, drugi kamenček. Jamem ga učiti pisati.

Smejal se je ter časih globoko vzdihnil. Po šoli je odšel za menojo. Žal mi je bilo ga zapoditi, toda kaj početi z njim?

Prijela sem ga za roko ter ga hotela pospremiti k sorodnikom. Toda on me je, jokaje se, držal za suknjo in klical, da ga bodo topli. Zaradi tega odidem z njim k učitelju. Ta mu je dal obleko svojega sina in njegova žena nekoliko sira in krompirja.

Vrnila sem se z njim domov.

Spotoma me je Trofim hotel pogostiti s sirom, ki si ga je bil pritrgal od ust. Od tega trenutka me ni hotel zapustiti, in ko sem kam odšla, se je jokal za menojo.

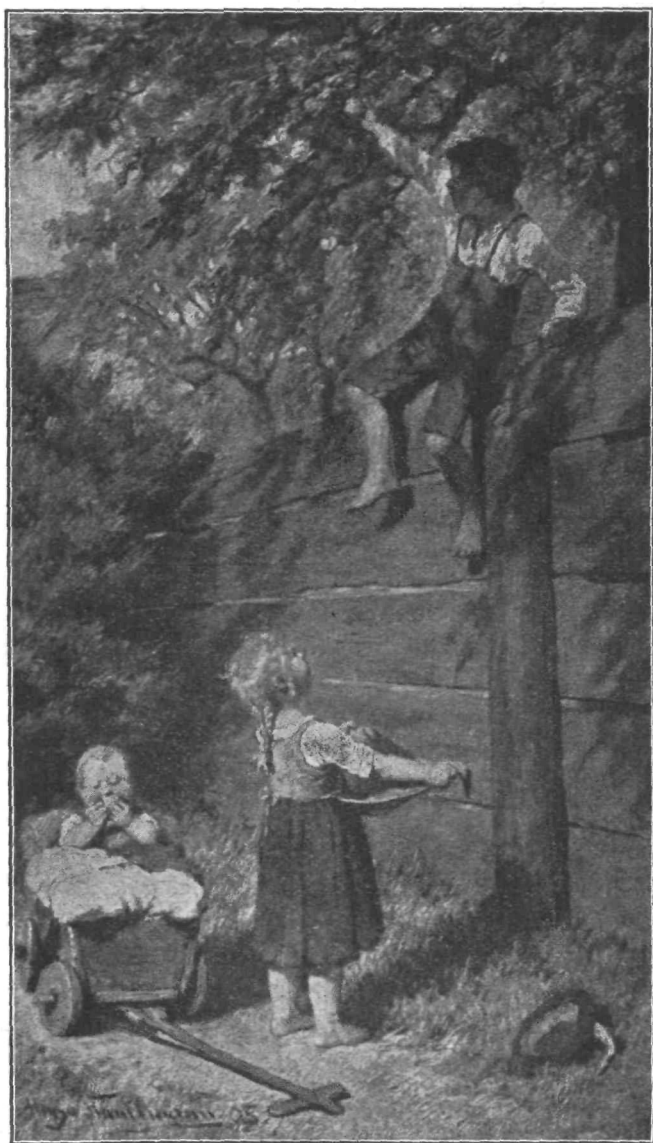
Za par mesecev pozneje sem hudo zbolela. Nezavedno so me odpeljali k moji rodovini. Ko se mi je vrnilo zdravje, že nisem videla več one vasi niti ubogega Trofima.

Danes, črez nekoliko let, ko mi prihaja v spomin ta trenutek iz mojega življenja, izražam večkrat pobožno željo, naj bi dal Bog, da bi žadela srečko, da bi s tem mogla reševati Trofime. Kadarkoli vidim v vasi sirot, tudi ne preneham s pozivi, ki zahtevajo, naj roditelji pošiljajo otroke v šolo, kar pa ima to posledico, da mi mačehe in očmi ali varuhi, ki se jim nalaga kazni zaradi njih nemarnosti, voščijo sto zlodjev ter mi groze, da me ponoči pobijejo na smrt.

Ali se je potem moči čuditi, da iz Trofimov zrastejo požigalci ali druge vrste izvržki človeške družbe, ker jih ta v njih detinstvu pripravlja ob varstvo in izpostavlja igrači usode?! ...

Ne zanemarjajmo vzgoje otrok, ker samo ona jih more spraviti na pravo pot! Sirote, obkoljene z varstvom, ne krenejo s prave poti ter se ne dajo zvabiti k zlu. Takrat se svet zjasni od poštenja kakor nebo od solnca ...

— Dolgi prsti —

↵ Dolga roka ↵